

ע"פ 56094/08/17 - כמאל סיורי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 56094-08-17 סיורי נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופטת חגית מאק-קלמנוביץ
המערער כמאל סיורי ע"י ב"כ עו"ד שלמה ערד
נגד
המשיבה מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

פסק דין

1. זהו ערעור על פסק דינו של בית המשפט לתעבורה בירושלים (כב' השופט נ' מהנא) מיום 20.7.17, בו הורשע המערער בעבירות של נהיגה במהירות מעל המותר - עבירה לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה התשכ"א-1961, ונהיגה בקלות ראש, עבירה לפי סעיף 62 לפקודת התעבורה התשכ"א-1961, בכך שנהג במהירות של 183 קמ"ש במקום 90 קמ"ש.

אני סבורה כי בתיק זה חברו מספר כשלים משמעותיים בראיות. גם אם לא היה בכל אחד ואחד מהם כשלעצמו כדי להביא לזיכוי של המערער, הרי שהצטברותם יחד אינה מאפשרת לקבוע את אחריותו של המערער מעבר לספק סביר ויש לזכותו, כפי שאפרט להלן:

2. הרשעתו של המערער התבססה על בדיקת מהירותו באמצעות מכשיר הממל"ז (מד מהירות לייזר), וראיה זו היא שעומדת במוקד הערעור. מטעם המשיבה העידו בבית משפט קמא שני עדים - רס"ב שמעון בן חמו אשר הפעיל את מכשיר הממל"ז, ורפ"ק יצחק בן אבו אשר איבטח את בן חמו ולאחר מכן ערך למערער שימוע לפני פסילה מינהלית. מטעם ההגנה העיד המערער בלבד. כמו כן הוגשו מטעם המאשימה ת/1 - הדו"ח המקורי כולל תגובת המערער בזמן האירוע, ת/2 - דו"ח פעולה, ת/3 - מזכר שערך רפ"ק בן אבו המתאר באופן כללי את האירוע ואת החלטתו לפסול את המערער פסילה מינהלית, ות/4 - טופס שימוע והחלטה על פסילה מינהלית.

3. בתשובתו לכתב האישום השיב ב"כ המערער כי הוא מודה בנהיגה בזמן ובמקום, אך "כופר במהירות בכך שרכבו הוא זה שנאכף, בתקינות המדידה, שמירת קשר עין רצוף במיומנות ובאמינות המפעיל". הוא ביקש לחקור את כל העדים. ברור, איפוא, ששאלת אמינות המדידה של מכשיר הממל"ז עמדה במחלוקת.

4. בע"פ 5345/90, **אברהם בראונשטיין נ' מדינת ישראל**, פ"ד מו(5) 42 (13.9.92), נקבעו בנוגע למכשיר הממל"ל הדברים היפים גם לענייננו:

"מטבע הדברים, הדרישה הראשונית, לביסוס הרשעה בעבירה של נהיגה מעל למותר היא תקינותו

של המכשיר. בהיותו מכשיר אלקטרוני, הניתן לקלקולים ולסטיות, חובה היא על המדינה להראות, כי המכשיר, שעל-פי מדידותיו היא מבקשת להרשיע, אכן היה תקין בעת שהראה שהנהג אכן עובר על המהירות המותרת.

המכשיר מופעל על-ידי שוטר תנועה, הנוהג ברכב המשטרתי הנוסע ממול. הפעלתו של המכשיר דורשת מיומנות, וחובת המדינה להראות, כי המכשיר הופעל, בזמן שלכד את הנהג הממהר, בידי מפעיל מיומן.

המכשיר הוא מכשיר רגיש, שמדידותיו יכולות להיות מושפעות מגורמים שונים, לבד מהמכונת המתקרבת. כדי להתגבר על אלה ולהבטיח כי אכן המדידה מראה אך ורק את מהירות הרכב הקרב, חייב המפעיל לשמור על שורה של כללים. השמירה על כללים אלה היא חלק ממערכת ההוכחות שצריכה המדינה להביא". (פיסקה 4 לפסק הדין)

ועוד נאמר שם (בפיסקה 8 לפסק הדין):

"... לא די לה לתביעה בהוכחת העובדה הסתמית שהצג של המכשיר הראה מהירות פלונית. היא חייבת להוכיח, כי מה שהראה הצג אכן מבטא את המהירות הנכונה של רכבו של הנאשם, שכן מכשיר בלתי מכוון או חוסר מיומנות של המפעיל או הפעלה בלתי נכונה של המכשיר יכול שיתנו תוצאה שונה מן המהירות האמיתית של הרכב. מכאן, שחייבת התביעה להוכיח כי המכשיר היה תקין, כי המפעיל היה מיומן וכי תנאי המקום היו כאלה שבהם התוצאה המופיעה על הצג אכן מבטאת את המהירות הנכונה של הרכב הנבדק".

5. בית המשפט העליון חזר על הצורך בהוכחת בדיקות אלו כתנאי להסתמכות על תוצאות מכשירי הממא"ל והממל"ז ברע"פ 7093/10, **מדינת ישראל נ' אורנה דרייזין** (1.7.12). עוד נקבע שם כי

"הנחיות היצרן מחייבות לבדוק את המכשיר בכל פעם מחדש בטרם הפעלתו. בדיקה זו כוללת: (א) בדיקה עצמית של כל מכלולי המכשיר; (ב) בדיקת תקינותן של הקריאות המתקבלות על לוח התצוגה; (ג) בדיקת קיומו של תיאום אופקי ואנכי בין נקודת ההצבעה האדומה לקרן הלייזר; (ד) "בדיקת כיוול" המכשיר שמטרתה לוודא כי טווח המכשיר ותזמונו מדויקים, ושהוא מסוגל למדוד מהירות של כלי רכב נעים; ו-(ה) שמירה על קו ראייה נקי ועל כוונת הקרן לאזור לוחית הזיהוי לאורך כל המדידה" (פיסקה 20 לפסק הדין).

6. האם התקיימו התנאים הנדרשים בענייננו?

בדיקה עצמית ובדיקת תצוגה - בטבלה המיועדת לכך על גבי ת/1 מופיעות רובריקות למילוי פרטים בנוגע לבדיקת תקינות - בדיקה עצמית ובדיקת תצוגה - בתחילת המשמרת ובסיום המשמרת. במקומות אלו סומנה האות V, אולם לא נרשמו הערכים שהתקבלו באותן בדיקות. בית משפט קמא קבע בעניין זה כי "אכן השוטר לא ציין את ערך תוצאות התקינות אך סימן V לצד אותה בדיקה. כל פרשנות אחרת לסימון V מלבד ביצוע אותה בדיקה בהצלחה תחטיא את המטרה ובטוחני שאילו הייתה תוצאת הבדיקה שלילית השוטר לא היה מסמן את הסימון V לצד אותה בדיקה ובטח לא היה מבצע אכיפה באמצעות אותו מכשיר".

חוששני שאין די בהסבר זה. סימון האות V בלבד מעיד על כך שהבדיקה בוצעה, אולם אין בו כדי להעיד על תוצאותיה. כפי שנקבע בעפ"ת (ב"ש) 654-02-14, **זבאן שושן נ' מדינת ישראל** (265.14), לא די בביצוע הבדיקות, אלא על המאשימה הנטל להוכיח כי תוצאתן היתה תקינה.

זאת ועוד: גם אם אניח כי הסימן V מעיד על תוצאות חיוביות בעיני הבודק, הרי שמדובר בדעתו הסובייקטיבית של השוטר העורך את הבדיקה. ההימנעות מפירוט תוצאות הבדיקה אינה מאפשרת לבחון את הבדיקה בעיניים אובייקטיביות שאינן תלויות בהערכתו של השוטר עורך הבדיקה. ובאשר להנחה שהשוטר לא היה מבצע את האכיפה באמצעות המכשיר אלמלא היו תוצאות הבדיקה מאפשרות זאת, מדובר בהנחת המבוקש. תקינות תוצאות הבדיקה אמורות להוות תנאי להפעלת המכשיר, ולא ניתן לראות בעובדה שהמכשיר הופעל ראייה לתקינות התוצאות. בנוסף, הדרישה היא לביצוע הבדיקות גם בתום הפעלת המכשיר, ותוצאות בלתי תקינות בשלב זה בוודאי שלא היו יכולות למנוע את השימוש במכשיר, אשר נעשה עוד לפני מדידות סיום המשמרת.

7. **בדיקת התיאום** - בדיקה זו נערכה בתחילתה ובסיומה של המשמרת, כאשר מקום הבדיקה המצויין בטופס הוא "עמוד תאורה במחוז ש"י". מדובר בתיאור כללי ביותר, המתייחס למספר עצום של אפשרויות, ולפיכך אינו מאפשר להתחקות אחר הנתונים ולבחון את התוצאות שהיו בפני עורך הבדיקה. ב"כ המערער טען עוד כי צורת העמוד אינה עונה על הנדרש בהתאם להוראות ההפעלה של הממל"ז, אולם בעניין זה אין בפני ראיות להוכחת הטענה.

8. **מיומנות המפעיל** - השוטר בן חמו העיד כי הוא בעל הסמכה להפעלת מכשיר הממל"ז מהדגם שהפעיל משנת 2012, אולם הוא לא נשא את התעודה במועד עדותו ולא הציג אותה לבית המשפט (עדותו עמ' 3). מדובר במחדל שניתן בנקל לתקן, על ידי הצגת התעודה במועד מאוחר יותר. אולם על אף שהסניגור עמד על טענותיו בעניין זה גם בסיכומים (פרוטוקול עמ' 10 שורה 10), תעודת ההסמכה לא הוצגה.

בית משפט קמא קבע כי "השוטר ציין כי קיבל הכשרה להפעלת המכשיר ביום 09.03.12 וכי הוא הפעיל את המכשיר הספציפי בדגם החדש לאחר שקיבל הכשרה לכך. אני מקבל את דברי השוטר בהקשר זה ואף מעבר לכך נראה בעיני כי מדובר במפעיל מיומן שמקפיד על הכללים..."

אמנם הכללים שנקבעו בפסיקה (ראו לעיל) מצריכים הוכחה שמפעיל המכשיר היה מיומן, לאו דוקא באמצעות תעודת ההסמכה, ובית המשפט שוכנע כי תנאי זה הוכח. אולם כאשר מדובר במכשיר המצריך הסמכה ספציפית, וכאשר קיימת מחלוקת בשאלה זו, ניתן היה לצפות שתוצג תעודת ההסמכה של העד.

9. קושי ראיתי נוסף נוגע לנתיב נסיעתו של המערער בזמן בדיקת הממל"ז. בסעיף 2(ו) לדו"ח היה על השוטר לרשום את נתיב נסיעתו של המערער. במקום המיועד לכך נרשמו הן המילה ימני והן המילה שמאלי, האחת מסתירה את האחרת, כך שברור שנעשה תיקון כלשהו במסמך, אולם לא ניתנה הבהרה על כך על גבי המסמך או במזכר נפרד.

בעדותו בבית המשפט העיד השוטר בן חמו, בעמ' 4, כי המערער נסע בנתיב הימני, וכי הוא רשם תחילה שמאלי ותיקן זאת מיד לאחר רישום הדו"ח. הוא לא נתן הסבר לכך שלא תיעד את השינוי שביצע. אולם גם בדו"ח הפעולה ת/2 שנערך בשלב מאוחר יותר נרשם כי הנהג נסע בנתיב השמאלי, כך שאין מדובר בטעות חד פעמים שתוקנה אלא בחוסר בהירות שלא ניתן לו הסבר מספק. אמנם בית משפט קיבל את הסברו של השוטר שנפלה טעות ברישום נתיב הנסיעה, אולם העובדה שמדובר בטעות שחזרה על עצמה פעמיים, אשר תוקנה רק באחת מבין הפעמים ללא תיעוד של התיקון, וללא הסבר באשר למקור הטעות, פוגמת במשקלן של ראיות התביעה.

10. על כל האמור יש להוסיף את העובדה שהודעת המערער במשטרה לא הוגשה, גם זאת ללא הסבר כלשהו (אציין כי טענה זו לא נטענה בפני בית משפט קמא). בית משפט קמא התייחס גם לתגובתו הראשונית של הנאשם, כפי שנרשמה בדוח (ת/1): "אני חמור נשבע לך שלא שמתי לב לאיזה מהירות אני הגעתי. תעשה טובה זו הפרנסה שלי. אני מצדיק אתכם 100%". באמרה זו יש משום תמיכה מסוימת לראיות התביעה, אולם אין בה הודאה של ממש, ואין בה ראיה למהירות הנסיעה המיוחסת למערער.

11. לנוכח הצטברות הכשלים והתקלות כמפורט לעיל, אני סבורה כי בית משפט קמא טעה במסקנה שהסיק מן העובדות, וכי לא ניתן לקבוע שהתקיימו כל התנאים הדרושים להוכחת תקינותו של מכשיר הממל"ז, מיומנות המפעיל ותקינות ההפעלה.

אני מקבלת, איפוא, את הערעור ומזכה את המערער מהעבירות בהן הורשע.

בהסכמת הצדדים פסק הדין יישלח ללא הזמנה לשימוע.

ניתן היום, ב' ניסן תשע"ח, 18 מרץ 2018, בהעדר הצדדים.